

ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 : ศึกษา
เฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านหนองเหล็กตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด
THE 2ND PHASE STUDENT' UNDERSTANDING IN THE PRINCIPLES OF DEMOCRATIC GOVERNMENT
SYSTEM : A CASE STUDY OF BAN NONG LEK SCHOOL, TAMBON PHOCHAI,
PHANOM PHRAI DISTRICT, ROI ET PROVINCE

กาวิ สารบุตร¹

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้ศึกษาเรื่อง ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัยอำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 65 คนเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นข้อสอบวัดความรู้ ความเข้าใจหลักการ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย จำนวน 21 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้ง ฉบับเท่ากับ .61 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า 1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ดมีความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นระดับชั้นทั้งสามชั้นพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ในระดับน้อย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้ในระดับน้อย 2. ระดับค่าเฉลี่ยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำสำคัญ : ความเข้าใจ, หลัก, ประชาธิปไตย, การปกครอง, ระบอบ

¹ หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต, (รัฐศาสตร์การปกครอง : ศน.ม.)

ABSTRACT

The thematic paper's objectives were aimed to study pre-school children's readiness at Kamol Wittaya School in Roi Et province's Phanom Phrai district. The sampling group employed for conducting the research took in their parents, school executives and teacher staff, forming 101 subjects in all. The data collecting instrument was the questionnaire. Statistics utilized for analyzing data encompassed: percentage, mean and standard deviation by making use of the ready-made computer programme.

The research's results were found as follows: Pre-school children's readiness at Kamol Wittaya School as listed in descending order, which was divided into five aspects, was found that they possessed physical, emotional, mental and social readiness at the most. What their parents performed the most was instruct them to greet adults, peers and neighbours, and play in groups, whereas their parents did not perform the most were role-play. In the readiness of their intelligence, what their parents performed the most was instruct them to make comparison, know how to put events in chronological order, understand lines of reasoning and how to put questions. What their parents did not perform the most was instruct them to tell a story and narrate other events. Out of five aspects of their readiness, it was discovered that what pre-school children had done every item the most for physical, emotional, and mental readiness. In the aspect of their social readiness they had done only two items at the most. As regards the readiness of their intelligence, they had practiced the most.

Parents and administrative teacher staff offered suggestions for preparing their readiness that their readiness of five aspects should be completely prepared; based on curricular of basic education of educational institutions by altogether putting the emphasis on all five aspects of their developments.

Keywords : UNDERSTANDING , PRINCIPLES , DEMOCRATIC, GOVERNMENT, SYSTEM.

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ประชาธิปไตยนั้นถึงแม้ จะมีอยู่เป็นของธรรมชาติและคู่กันกับการเกิดมาของมนุษย์ เพราะมนุษย์สร้างรัฐขึ้นมาเพื่อ ให้มนุษย์อยู่ภายใต้กฎหมาย ถ้าไม่มีกฎหมายก็ไม่มีเสรีภาพ ดังนั้นเสรีภาพจึงหมายถึง การพ้นจากการบีบบังคับ หรือการทำร้ายโดยคนอื่น กฎหมายเท่านั้นที่จะประกันเสรีภาพได้ ดังนั้นถึงแม้ว่า ประชาธิปไตย จะมีอยู่ตามธรรมชาติ แต่ก็ต้องปลูกฝังให้กับมนุษย์เราตั้งแต่เด็กเพราะเมื่อเด็กเข้าใจ ประชาธิปไตยแล้วเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ก็จะนำประชาธิปไตยไปใช้กับคนอื่นในสังคมทำให้สังคมนั้นเป็นระเบียบเรียบร้อยง่ายต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย การปกครองในระบบประชาธิปไตยนั้นจะต้อง มีการเรียนรู้เริ่มต้นที่เด็กก่อนเมื่อเด็กมีความเข้าใจแล้วว่า ประชาธิปไตยคือสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ตาม ธรรมชาติ ในด้านการรักษาและป้องกันไว้ซึ่งชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินของตน โดยเฉพาะเสรีภาพเป็นสิ่ง สำคัญที่สุด แต่สิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญที่สุด ในปัจจุบันนี้คือ เด็กไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นพลเมืองของชาติ ถ้าทุกคนต่างก็ใช้ประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ก็จะทำให้ปะละเมิดสิทธิ ของบุคคลอื่นที่อยู่ร่วมสังคมเดียวกัน ดังนั้นถ้าเราต้องการให้คนในชาติมีความเข้าใจ เรื่องประชาธิปไตยก็ต้อง ปลูกฝังให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของประชาธิปไตยตั้งแต่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา เพราะสังคม ประชาธิปไตย เป็นสังคมที่ประชาชนทุกคนมี อิสรเสรี มีความสุข ความภาคภูมิใจ มีความมั่นคงในชีวิต ทรัพย์สินเป็นการป้องกันการผูกขาดการใช้อำนาจและการกดขี่ข่มเหงต่างๆ เพราะรัฐต้องคุ้มครองประชาชน ไม่ให้ประชาชนบางพวกกดขี่ข่มเหงเอาเปรียบคนอื่น ๆ รัฐบาลต้องมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อ ประชาชนมิฉะนั้นอาจถูกไล่ออกจากตำแหน่งด้วยวิธีการต่างๆ รวมทั้งการเลือกตั้งใหม่ สังคมประชาธิปไตย เป็นสังคมที่ ประชาชนมีสันติสุขและเอื้ออาทรต่อกัน และต่อสิ่งแวดล้อมเพราะสังคมประชาธิปไตยประชาชน แก่ไขข้อพิพาทด้วยสันติวิธี ด้วยการเจรจาหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน จะเห็นได้ว่า ความขัดแย้งรุนแรงระหว่าง ประชาชนอาจเกิดขึ้นได้ แต่จะระงับไปในที่สุดเพราะรู้ว่าจะต้องอยู่ร่วมกัน แนวความคิดเกี่ยวกับสวัสดิการ การช่วยเหลือเด็ก ผู้หญิง คนชรา ทูพพลภาพ คนตกงาน แก่ไขได้ดีกว่าแนวคิดแบบคอมมิวนิสต์ ประชาชนที่ ฉลาดมากขึ้น เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน จะเริ่มกระแสดความคิด ทางอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งสัตว์พืชทั้งปวง ประชาธิปไตยจึงทำให้เกิดสังคม สันติ ธรรม สามัคคีเมตตาธรรมได้จริง เพราะต้องช่วยกันเสียภาษีช่วยกันบริหารประเทศเพื่อประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้นประชาธิปไตย คือ การมีรัฐบาลเป็นของประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชนหรือประชาธิปไตยสังคม ที่ประชาชนมีเสรีภาพ สมภาพ และภราดรภาพ

ด้วยความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะครูผู้สอน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความเข้าใจ เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก อำเภอพนมไพร จังหวัด ร้อยเอ็ด และเป็นความต้องการที่จะมุ่งมั่นที่จะให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย เพื่อปลูกฝัง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมประชาธิปไตยให้นักเรียนร่วมกับครูผู้สอน ซึ่งผลจากการศึกษาจะส่งผล ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านประชาธิปไตย เพื่อเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมและ ประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัด ร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัด ร้อยเอ็ด

3. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัด ร้อยเอ็ด มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ 1) ความหมาย 2) วิวัฒนาการ 3) รูปแบบ 4) ประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 5) กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน

2. ด้านประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบไปด้วยนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 รวมทั้งสิ้น 100 คน ผู้วิจัยจะเลือกประชากรแบบสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างเฉพาะนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 65 คน เป็นประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

3. ด้านพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก อำเภอนมไพรจังหวัดร้อยเอ็ด

4. สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัย ได้ทดสอบหาความรู้ความเข้าใจ ในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในเรื่อง ความหมาย วิวัฒนาการ รูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด และเปรียบเทียบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้แตกต่างกันไหม

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีดำเนินการวิจัย 4 ลักษณะ

1. การวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องและรวบรวมข้อมูลวิจัย ค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. การวิจัยแบบสำรวจความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 65 คน โดยแบบสอบถาม

3. ได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับ กลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกันที่โรงเรียนปัญจคามประชาสรรค์ จำนวน 30 คนเพื่อตรวจสอบ หาค่าจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .61

5. เครื่องมือในการวิจัย

5.1 แบบข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามข้อมูลส่วนตัวได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จากตารางที่ 1-3

5.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความเชื่อมโยงและความคาดหวัง มีคำถามอยู่ 3 ตัวเลือก จากตารางที่ 4-8

5.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน จากตารางที่ 9-11

6. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

6.1 ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำสารนิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเข้าไปเก็บและรวบรวมข้อมูล

6.2 ผู้วิจัยติดต่อผู้บริหารและนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการกำหนด วัน เวลา สถานที่ และวิธีการดำเนินงานที่สะดวกในการเก็บข้อมูล

6.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรด้วยตนเอง จากนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก จำนวน 65 ชุด

5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียน ในช่วงชั้นที่ 2 ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ในเรื่อง ความหมาย วิวัฒนาการ รูปแบบ ประชาธิปไตยในโรงเรียน กิจกรรมประชาธิปไตยโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก พอสรุปผลการศึกษา ดังนี้

จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามแยกตามเพศ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 85.50 เพศหญิง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 จำนวน และ ค่าร้อยละของ อายุ ผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 10 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 อายุ 11 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 และอายุ 12 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20 จำนวน และ ค่าร้อยละ ของ ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 ชั้นประถมปีที่ 6 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20 และชั้นประถมปีที่ 5 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70

โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีระดับความเข้าใจเรื่องความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้ง 5 ข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยคือ 2.65 และค่าเบี่ยงเบน ที่ 0.298 นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีระดับความเข้าใจเรื่องวิวัฒนาการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้ง 5 ข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยคือ 2.68 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.228 นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีระดับความเข้าใจเรื่องรูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้ง 5 ข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยคือ 2.64 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.224 นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีระดับความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยในโรงเรียนของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้ง 5 ข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 2.60 และค่าเบี่ยงเบน ที่ 0.223 นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีระดับความเข้าใจเรื่องกิจกรรมประชาธิปไตยโรงเรียนบ้านหนองเหล็กในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้ง 5 ข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 2.64 และค่าเบี่ยงเบน ที่ 0.220

จากสมมุติฐานการวิจัยที่ว่า เพศ อายุ การศึกษา มีนัยสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีระดับความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งเพศชาย และเพศหญิง อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 2.64 และค่าเบี่ยงเบนที่ 0.139 นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีระดับความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ใน อายุ 10 ปี อายุ 11 ปี อายุ 12 ปีอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 2.64 และค่าเบี่ยงเบน ที่ 0.139 นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีระดับความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 2.64 และค่าเบี่ยงเบนที่ 0.139

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้น ที่ 2 ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมโพระ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นงานวิจัยที่สอดคล้องกับเรื่องความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของชาวชนบท : กรณีศึกษาประชาชนในอำเภอลำพาน จังหวัดลำพูน ดังนี้ อรินทร์ นิตเศรษฐ์ “ ได้ศึกษาถึงกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี การศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา พบว่า ไม่ว่าเพศ อายุ การศึกษาจะแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแต่อย่างใด”

จากการศึกษาความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมโพระ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นงานวิจัยที่สอดคล้องกับเรื่องวิวัฒนาการของระบอบประชาธิปไตย ดังนี้ ธนัน อนุมานราชธน “ได้ศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจในการเมืองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติของประชาชนในชนบท ศึกษาเขตอำเภอหางดง พบว่าระดับความเข้าใจในเรื่องการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ”

จากการศึกษาความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียน ในช่วงชั้น ที่ 2 ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นงานวิจัยที่สอดคล้องกับเรื่องกิจกรรมโรงเรียนบ้านหนองเหล็กของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนี้ ราตรี แอ่อ่วม “ ได้ศึกษาถึงบทบาทของผู้บริหาร และครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า โดยส่วนรวมผู้บริหารและครูผู้สอนได้ปฏิบัติบทบาทด้านการเตรียมกิจกรรม ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน่าพอใจ คือ ปฏิบัติบทบาทในระดับ ปฏิบัติเกือบเป็นประจำในทุกด้าน ยกเว้นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปฏิบัติบทบาทในการฝึกฝนนักเรียนให้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคุณธรรม อยู่ในระดับ ปฏิบัติเป็นประจำ ”

จากการศึกษาความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียน ในช่วงชั้น ที่ 2 ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นงานวิจัยที่สอดคล้องกับเรื่องประชาธิปไตยในโรงเรียน ดังนี้ ชัยยงค์ ฐรรธน์ ได้ศึกษาบทบาทของครูผู้สอนในการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า 1) การสร้าง มนุษย์สัมพันธ์กับนักเรียนด้วยความจริงใจ ครูปฏิบัติในระดับมากที่สุด ในการเรียนการสอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทางและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนไม่ใช่เป็นผู้บอกความรู้ทั้งหมดแก่นักเรียน ครูปฏิบัติในระดับมาก การวางแผนในการเรียนการสอนครูปฏิบัติในระดับปานกลาง บทบาทของครูผู้สอนด้านสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูปฏิบัติระดับมาก นักเรียนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมขึ้นมาเองโดยเชิญครูมาเป็นที่ปรึกษาและขออนุมัติกิจกรรมจากโรงเรียนครูปฏิบัติปานกลาง 2) เปรียบเทียบบทบาทของครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จำแนกตามเพศ และขนาดของโรงเรียน ครูชายกับครูหญิงมีบทบาททั้งสองด้านไม่แตกต่างกัน และโรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่างกันบทบาทในการสร้างเสริมประชาธิปไตยทั้งสองด้านไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาและอุปสรรคคือขาดบุคลากรที่มีความรู้ ขาดงบประมาณ ขาดการติดตามผล ครูผู้สอนบางส่วนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร นักเรียนขาดความรู้ ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้า ขาดการวางแผนและประสานงานสภาพแวดล้อมในสังคมไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมประชาธิปไตย

จากการศึกษาความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียน ในช่วงชั้น ที่ 2 ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นงานวิจัยที่สอดคล้องกับเรื่อง รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนี้ ทศนีย์ วิเศษแก้ว ได้ศึกษาทดลองในเรื่อง การพัฒนาประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า 1) รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย มีผลทำให้พฤติกรรมประชาธิปไตยในด้าน คารวะธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรมของนักเรียนหลักการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .001 2) รูปแบบการสอนจากพฤติกรรมตัวอย่างที่เลือกมา 8 กิจกรรม ได้แก่การเลือกคณะกรรมการนักเรียนในห้อง การสร้างข้อตกลง การทำเวรรักษาความสะอาด การจัดตำแหน่งที่นั่งเรียน การประกวดผลงาน ความรับผิดชอบช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่เรียนอ่อน การเรียนในห้องที่ครูไม่อยู่ทำการสอน การส่งการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย ผลปรากฏว่าใช้ได้ผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .001 3) ลำดับขั้นตอนการสอน เพื่อให้

นักเรียนเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตย 8 ขั้นตอนได้แก่ ความหมาย ของประชาธิปไตย วิวัฒนาการของประชาธิปไตย รูปแบบประชาธิปไตย ประชาธิปไตยในโรงเรียน และกิจกรรมประชาธิปไตยของโรงเรียน บ้านหนองเหล็ก การวางแผนในการแก้ปัญหา เลือกแผนที่เหมาะสมแล้วดำเนินการตามแผน ประเมินผลจากการปฏิบัติงาน ปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น และนักเรียนปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ มีผลทำให้พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรมของนักเรียน หลังจาทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .001

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายสำคัญที่จะพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้แก่ประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
2. รัฐบาลควรให้ความสำคัญในเรื่องการเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชนได้รับทราบในทุกกระดับ
3. รัฐบาลควรกำหนด หลักสูตรให้สอนเรื่อง กฎหมายพื้นฐานในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยไม่ต้องไปบูรณาการกับวิชาอื่น

8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย

1. ต้องทำการศึกษาความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียน ในระดับศูนย์ เครือข่ายของช่วงชั้นที่ 2 ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่
2. ต้องมีศูนย์ศึกษาอบรมและเผยแพร่ระบอบประชาธิปไตยระหว่างโรงเรียน
3. ต้อง มีการประกวดความเข้าใจและการปฏิบัติกิจกรรมตามหลักประชาธิปไตยระหว่างโรงเรียน
4. ต้อง จัดให้มีนิทรรศการระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนประจำภาคเรียน

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2536). **คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณาจารย์มนุษยศาสตร์. (2546). **การเมืองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โครงการศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- จรูญ สุภาพ. (2538). **ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2535). **ระบบการเมืองเปรียบเทียบ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

- จิระโชค (บรรพต) วีระสัย. (2538). **รัฐศาสตร์ทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
แสงจันทร์การพิมพ์.
- ชวาล แพร์ตกุล. (2526). **เทคนิคการเขียนข้อสอบ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช. (2523). **ประชาธิปไตย : คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร : ดวงดีการพิมพ์.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2553). **ขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ส่วนท้องถิ่น.
- เดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์. (2545). **ทฤษฎีการเมืองและสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ดวงแดด.
- ทีศนา แคมมณี และคณะ. (2522). **กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : บุรพาศิลป์
การพิมพ์.